

за формою, що відповідає додаткам 1, 2 наказу ректора НУБіП України від 27 03 2015, № 377

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТА ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. М.П. МОМОТЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан механіко-технологічного факультету

д.т.н., с.н.с. **В. В. Братішко**

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка
протокол № 9 від 17 травня 2022 р.
завідувач кафедри

д.т.н., с.н.с. **І.Л. Роговський**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 275 Транспортні технології (автомобільний транспорт)

(шифр і назва напрямку підготовки)

факультет, відділення механіко-технологічний факультет, денна форма навчання

(факультету, відділення)

розробник _____

Шимко Л.С., доцент кафедри ТСІМ, к.т.н., доцент

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ-2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань: _____	27 Транспорт (шифр і назва)
Спеціальність: _____	275 Транспортні технології (за видами) (шифр і назва)
Освітній ступінь: бакалавр	

Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Нормативна
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Форма контролю	іспит

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3-й	4-й
Семестр	6-й	8-й
Лекційні заняття	26 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	6 год.
Самостійна робота	68 год.	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		—
- аудиторних	4 год.	
- самостійної роботи студента	6 год.	

Примітка:

співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5

для заочної форми навчання –

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців

Мета вивчення дисципліни «Основи інженерного менеджменту» — формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі транспорту і транспортної інфраструктури, розуміння концептуальних основ системного управління в транспортних підрозділах організацій, господарств і підприємств АПК; набуття навичок і умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації, прийняття адекватних управлінських рішень.

1.2. Задачі вивчення дисципліни

В процесі вивчення дисципліни «Основи інженерного менеджменту» майбутні фахівці повинні засвоїти вивчення основних категорій науки управління, функцій управління і процесів прийняття управлінських рішень, методів використання базових інструментів управління транспортними підприємствами і організаціями; вивчення впливу різних факторів на ефективність системи управління в аграрній галузі національної економіки.

1.3. Вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Основи інженерного менеджменту» майбутні фахівці сфери транспорту і транспортної інфраструктури аграрної галузі національної економіки України повинні вміти:

- враховувати основні принципи і функції менеджменту в процесі професійної праці;
- за результатами аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища транспортної організації забезпечувати менеджера інформацією щодо прийняття управлінських рішень;
- на основі аналізу господарських проблем приймати стратегічно точні управлінські рішення у будь-якій ситуації.

2. Програма навчальної дисципліни

«Основи інженерного менеджменту»

Курс «Основи інженерного менеджменту» складається з трьох основних змістовних модулів, в яких послідовно розглядаються всі аспекти менеджменту, а саме:

Змістовний модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління;

Змістовний модуль 2. Функції та методи менеджменту;

Змістовний модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту.

2.1. Назви розділів, тем, їх зміст, обсяг у годинах лекційних занять

Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.

Тема лекційного заняття 1. Сутність і роль управління та менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як система наукових знань.

Менеджмент як мистецтво управління.

Менеджери та підприємці — ключові фігури ринкової економіки.

Інструменти менеджменту: ієрархія; організаційна культура; ринок.

Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту.

Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах: Північноамериканська модель менеджменту; західноєвропейська модель менеджменту; японська модель менеджменту.

Концептуальні моделі сучасного менеджменту.

Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.

Література: основна [1-5]; додаткова [6; 7-13; 23; 30; 31; 40; 47]

Тема лекційного заняття 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Закони та закономірності менеджменту. Вплив об'єктивних економічних законів, законів соціології, психології, кібернетики та інших наук на менеджмент. Система закономірностей менеджменту.

Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації.

Загальні принципи менеджменту: принцип наукової обґрунтованості; принцип ефективності; принцип оптимальності; принцип постійного вдосконалення процесів та методів менеджменту; принцип плановості; принцип єдності цілей; принцип цілісності системи менеджменту; принцип морального та матеріального стимулювання праці.

Принцип гнучкості організаційних структур. Організаційні принципи менеджменту.

Література: основна [1; 2; 3; 5];

додаткова [5; 13; 28; 35]

Тема лекційного заняття 3. Історія розвитку менеджменту

Передумови виникнення науки управління.

Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична школа управління; школа людських стосунків; школа виробничої демократії; школа поведінкових наук.

Особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту.

Концепції сучасної науки менеджменту: процесний підхід; системний підхід; ситуативний підхід.

Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні. Напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту.

Література: основна [1-5]; додаткова [4; 6; 9; 20; 23; 25; 26; 36]

Тема лекційного заняття 4. Організації як об'єкти управління

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація».

Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища.

Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації.

Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні.

Література: основна [1-5];

додаткова [8; 13; 28; 35; 36]

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

Тема лекційного заняття 5. Функції та технологія менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Функції організації. Функції та процес менеджменту. Механізм менеджменту.

Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту.

Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: вибір варіанта дій; визначення цілей; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок.

Особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість.

Література: основна [1; 5];

додаткова [36; 44; 46]

Тема лекційного заняття 6. Планування як загальна функція менеджменту

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікація планів організації.

Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії.

Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування.

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Література: основна [1-5]; додаткова [5; 8; 13; 29; 31; 49]

Тема лекційного заняття 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності.

Командний ланцюжок. Владні повноваження, обов'язки, відповідальність. Норма керованості. Централізація та децентралізація. Процес делегування повноважень та відповідальності.

Департаменталізація: функціональна; продуктова; географічна; за процесами; за клієнтами. Команди з перехресними функціями. Взаємодія та взаємовплив структур організації.

Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Характеристика основних видів організаційних структур управління.

Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична.

Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур.

Література: основна [1-5]; додаткова [13; 15; 22; 31]

Тема лекційного заняття 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

Поняття мотивування як функції менеджменту. Теорії мотивування: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двочинникова теорія Ф. Герцберга, теорії Х та Y Д.Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей).

Мотиваційні засоби менеджера. Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата; система винагород та премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу та морального стимулювання.

Література: основна [1-5]; додаткова [5; 7; 11; 12; 13; 16; 22]

Тема лекційного заняття 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі управління.

Завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; додання складних організаційних проблем; мінімізація витрат.

Типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль.

Етапи контролювання: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання за стандартами; коригування.

Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутріфірмове; незалежне; державне регулювання.

Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 8; 10; 11; 13; 31]

Тема лекційного заняття 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання».

Література: основна [1; 5]; додаткова [11; 15]

Тема лекційного заняття 11. Методи менеджменту

Загальні особливості методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту.

Література: основна [5]; додаткова [15]

Модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

Тема лекційного заняття 12. Управлінські рішення

Сутність управлінських рішень. Типи управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень: ухвалення рішень за умов визначеності; ухвалення рішень в умовах ризику; ухвалення рішення за умов невизначеності. Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення: виявлення та визначення ситуації, що потребує вирішення; визначення варіантів; оцінка варіантів; вибір оптимального варіанта; впровадження обраного варіанта; оцінка результатів.

Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Адміністративна модель ухвалення рішення. Політичні чинники в ухваленні рішення. Етика й ухвалення управлінського рішення.

Групове ухвалення рішення в організаціях. Форми групового ухвалення рішення.

Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 11; 15; 49]

Тема лекційного заняття 13. Керівництво та лідерство

Поняття та загальна характеристика керівництва. Типи керівників.

Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Взаємозв'язок загальних функцій менеджменту і функцій керівника.

Основи керівництва: вплив; лідерство; влада.

Влада в менеджменті. Види та баланс влади. Форми влади керівника.

Природа лідерства та його складові. Типологія лідерів. Теорії лідерства.

Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу.

Особливості національних систем керівництва.

Література: основна [1-5];

додаткова [21; 41; 47]

4. Структура навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.												
Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту.	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту.	9	2	2	–	–	5	2	2	–	–	–	–
Тема 3. Історія розвитку менеджменту	9	2	2	–	–	5	2	–	2	–	–	–
Тема 4. Організації як об'єкти управління	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	8	8	–	–	20	4	2	2	–	–	–
Змістовий модуль 2. Функції та методи менеджменту												
Тема 5. Функції та технологія менеджменту	9	2	2	–	–	5	2	2	–	–	–	–
Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту	9	2	2	–	–	5	–	–	–	–	–	–
Тема 11. Методи менеджменту	10	2	2	–	–	6	2	–	2	–	–	–
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	64	14	14	–	–	36	4	2	2	–	–	–

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту.												
Тема 12. Управлінські рішення	10	2	2	–	–	6	2	2	–	–	–	–
Тема 13. Керівництво та лідерство	10	2	2	–	–	6	2	–	2	–	–	–
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	20	4	4	–	–	12	4	2	2	–	–	–
Усього годин	120	26	26	–	–	68	12	6	6	–	–	–

5. Теми практичних (семінарських) занять

Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту. Організація як об'єкт управління.

Номер роботи	Назва	Кількість годин
1	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ І СУЧАСНИЙ СТАН МЕНЕДЖМЕНТУ</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні передумови менеджменту; 2. Наукові школи менеджменту; 3. Розвиток вітчизняного управління; 4. Зарубіжні моделі менеджменту. 	4
2	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття НАУКОВІ ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і суть принципів управління; 2. Наукові підходи як головні принципи управління; 3. Додаткові принципи управління; 4. Розвиток системи принципів управління. 	4

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

Номер роботи	Назва	Кількість годин
3	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи управління : поняття, класифікація; 2. Суть і зміст економічних методів управління; 3. Соціально-психологічні методи управління; 4. Адміністративні методи управління; 5. Розвиток системи методів управління в Україні. 	4
4	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття ПРОЦЕС І ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ</p> <p style="text-align: center;">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і склад процесу управління; 2. Планування як перша функція процесу управління; 3. Організація управління; 4. Основні теорії мотивації; 5. Контроль в системі управління; 6. Роль координації в процесі управління; 	6

Номер роботи	Назва	Кількість годин
5	<p align="center">Семінарське заняття СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ</p> <p align="center">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і суть стратегічного управління; 2. Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища організації; 3. Визначення місії і цілей організації; 4. Вибір стратегії; 5. Реалізація стратегії; 6. Оцінка і контроль виконання стратегії. 	4

Модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

Номер роботи	Назва	Кількість годин
6	<p align="center">Семінарське заняття УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ</p> <p align="center">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управлінське рішення: поняття, класифікація; 2. Визнання необхідності рішення і його етапи; 3. Процедура ухвалення рішення; 4. Стадія виконання рішення; 5. Показники якості управлінських рішень. 	4
7	<p align="center">Семінарське заняття ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ І УПРАВЛІННЯ НИМ</p> <p align="center">План семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний трудовий колектив: поняття, процес створення, повноваження; 2. Неформальні групи; 3. Соціологічні і психологічні дослідження міжособистісних стосунків; 4. Види влади керівника; 5. Форми впливу на працівників. 	4

**6. Самостійна робота,
тема і обсяг у годинах**

**Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту.
Організація як об'єкт управління.**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи менеджменту	1
2	Система методів менеджменту	1
3	Методи управлінського впливу	2
4	Організаційна культура	2
5	Методи управління організаційними змінами	2

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сполучні процеси в менеджменті	2
2	Управління як процес	2
3	Рішення в процесі управління	3
4	Методи оптимізації управлінських рішень	4
5	Комунікації (сполучні процеси) в менеджменті	3

Модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Людина в системі менеджменту	2
2	Основи управління людськими ресурсами	2
3	Цілі, завдання та функції менеджера	2
4	Лідерство і стиль в управлінні	2
5	Наукова організація управлінської праці як умова і фактор результативної роботи менеджера	2
6	Ефективність і якість управління	2

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

1. Сутність категорій «управління» та «менеджмент».
2. Ієрархія як інструмент менеджменту.
3. Організаційна культура як інструмент менеджменту.
4. Північноамериканська модель менеджменту.
5. Західноєвропейська модель менеджменту.
6. Японська модель менеджменту.
7. Концептуальні моделі сучасного менеджменту.
8. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.
9. Класичні теорії менеджменту.
10. Особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту.
11. Концепції сучасної науки менеджменту.
12. Сутність і основні риси формальної організації.
13. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних.
14. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища.
15. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації.
16. Планування як функції менеджменту, його види. Класифікація планів організації.
17. Етапи процесу планування.
18. Визначення місій та цілей організації.
19. Принципи SWOT-аналізу.
20. Базові стратегії.
21. Бізнес-планування.
22. Класифікація організацій.
23. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Переваги та недоліки.
24. Лінійно-функціональна та лінійно-штабна структури управління. Переваги та недоліки.
25. Дивізіональна та матрична структури управління.
26. Категорії працівників при делегуванні повноважень.
27. Процес делегування повноважень та відповідальності.
28. Теорії мотивування, які відображають зміст потреб.
29. Процесуальні теорії мотивації.
30. Мотиваційні засоби менеджера.
31. Матеріальне стимулювання праці.

32. Сучасні системи та форми стимулювання праці.
33. Методи соціального впливу та морального стимулювання.
34. Завдання та типи управлінського контролю.
35. Етапи контролювання.
36. Види управлінського контролю.
37. Системи контролювання.
38. Економічні та організаційно-розпорядчі методи менеджменту.
39. Методи менеджменту. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту.
40. Сутність та типи управлінських рішень.
41. Умови прийняття управлінських рішень.
42. Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення.
43. Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення.
44. Групове ухвалення рішення в організаціях.
45. Класифікація інформації, її сутність та значення в менеджменті.
46. Особливості надходження, утворення й використання інформації на рівнях менеджменту.
47. Носії, операції та процедури обробки інформації у процесі менеджменту.
48. Поняття і характеристика комунікацій.
49. Комунікативний процес, його елементи та етапи.
50. Різновиди комунікацій. Комунікаційні бар'єри.
51. Методи вдосконалення комунікацій.
52. Природа лідерства та його складові.
53. Теорії лідерства.
54. Групи та команди в організаціях. Характеристика груп та команд.
55. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти.
56. Керування конфліктами в організаціях.
57. Сутність та природа організаційного розвитку.
58. Природа організаційних змін.
59. Керування змінами в організації.
60. Ефективність менеджменту організацій.

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ Варіант № _____

Тестове завдання №1

№ відп.	<i>система, що використовує операційні ресурси підприємства це — ...</i>
1.	виробнича система;
2.	ресурсоощадна система;
3.	загальна система;
4.	внутрішня система;
5.	технологічна система.

Тестове завдання №2

№ відп.	<i>заміна словесних міркувань і описового аналізу математичними моделями притаманне ...</i>
1.	школі наукового управління;
2.	адміністративній школі;
3.	школі людських відносин;
4.	школі науки управління (кількісна школа);
5.	школі організаційної поведінки.

Тестове завдання №3

№ відп.	<i>об'єктом досліджень ситуаційного підходу виступають найбільш значущі в управлінні ...</i>
1.	функції;
2.	методи;
3.	зміни;
4.	за;кони;
5.	все, що перераховане вище.

Тестове завдання №4

№ відп.	<i>визначає спосіб і рівень використання виробничої потужності підприємства ...</i>
1.	бюджетна стратегія;
2.	управлінська стратегія;
3.	сучасна стратегія;
4.	операційна стратегія;
5.	фінансова стратегія.

Тестове завдання №5

№ відп.	<i>розподіл праці; ієрархія влади; система правил; безособовість управління, наголос на посаду; є складовими концепції ...</i>
1.	Портера-Лоуера;
2.	Ліліан Гілбрета;
3.	Едвард Баумана;
4.	Макса Вебера;
5.	Генрі Ганта.

Тестове завдання №6

№ відп.	<i>найменший робітник, зайнятий професійною організаційною діяльністю в органах керування підприємства, фірми та ін. наділений суб'єктом власності визначеними повноваженнями це ...</i>
1.	менеджер;
2.	виконроб;

3.	адміністративний директор;
4.	імпресаріо;
5.	провайдер.

Тестове завдання №7

№ відп.	Мають враховувати зміни у зовнішньому середовищі організації та вчасно реагувати на них ...
1.	довгострокові плани;
2.	орієнтири;
3.	районний рівень управління;
4.	короткострокові плани;
5.	завдання.

Тестове завдання №8

№ відп.	При розробці бізнес-плану у розділі «Організаційний план» ...
1.	розробляють вартісне обґрунтування бізнес проекту;
2.	передбачають усі види ризику та розміри втрат;
3.	розробляють форму власності господарства;
4.	обґрунтовуються шляхи налагодження співпраці;
5.	розробляють все перераховане вище.

Тестове завдання №9

№ відп.	Концепції соціально-психологічної мотивації розроблені в теорії мотивації ...
1.	Едварда Баумана;
2.	Фредерика Тейлора;
3.	Анрі Файоля;
4.	Елтона Мейо;
5.	Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №10

№ відп.	В процесі SWOT-аналізу досліджуються ...
1.	сильні й слабкі сторони, можливості й загрози;
2.	способи за допомогою яких може бути досягнута мета;
3.	наскільки правильно сформульовані цілі;
4.	стандартні операційні процедури (СОП);
5.	всі вище перераховані елементи.

Тестове завдання №11

№ відп.	Створив ієрархічну модель мотивації ...
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №12

№ відп.	функція менеджменту, застосування якої дає керівнику слідувати за виконанням
------------	---

	<i>управлінських рішень і вносити корективи</i> —...
1.	планування;
2.	організація;
3.	координація;
4.	мотивація;
5.	контроль.

Тестове завдання №13

№	<i>Автор книги «Принципи наукового</i>
відп.	<i>управління»</i>
1.	Фредерик Тейлор;
2.	Анрі Файоль;
3.	Ліліан Гілбрет;
4.	Едвард Бауман;
5.	Генрі Гант.

Тестове завдання №14

№	<i>фактор, що враховують при прийнятті</i>
відп.	<i>рішення, який пов'язаний із зростанням</i> <i>відповідальності ...</i>
1.	час;
2.	швидкість;
3.	ризика;
4.	посада;
5.	рівень управління.

Тестове завдання №15

№	<i>процес передавання керівником частини</i>
відп.	<i>будь-якої своєї роботи підлеглому, ...</i>
1.	державний нагляд за якістю продукції;
2.	паспортизація відповідальності;
3.	управління повноваженнями;
4.	незалежним контролем;
5.	делегування повноважень;

Тестове завдання №16

№	<i>Основні зусилля Герберта Саймона були</i>
відп.	<i>направлені на фундаментальні</i> <i>дослідження ...</i>
1.	організаційної поведінки та прийняття рішень;
2.	методів статистичного контролю;
3.	особистих якостей менеджера;
4.	розробки комп'ютерних систем аналізу;
5.	правил документування процесів.

Тестове завдання №17

№	<i>Відображення стратегії</i>
відп.	<i>сільськогосподарського підприємства ...</i>
1.	генеральний план розвитку;
2.	бізнес-план;
3.	план-графік механізованих робіт;
4.	технологічна карта;
5.	план організації праці.

Тестове завдання №18

№	<i>континуум системи керівників Р.Лайкерта</i>
---	--

Відп.	<i>визначає системи керування ...</i>
1.	експлуатаційно-авторитарну;
2.	доброзичливо-авторитарну;
3.	консультативно-демократичну;
4.	партисипативно-демократичну;
5.	автократично-демократичну.

Тестове завдання №19

№ Відп.	<i>плани, розподілу ресурсів поміж окремими видами діяльності та підрозділами організації це ...</i>
1.	проекти;
2.	програми;
3.	графіки;
4.	директиви;
5.	бюджети.

Тестове завдання №20

№ Відп.	<i>координація роботи підрозділів та виконавців у середині підрозділів це ...</i>
1.	основна функція менеджера;
2.	мета виробничого менеджменту;
3.	вертикальне розподілення праці;
4.	горизонтальне розподілення праці;
5.	науково-обґрунтована організація праці;

Тестове завдання №21

№ Відп.	<i>забезпечує отримання інформації для удосконалення планування у майбутньому ...</i>
1.	дієвий контроль;
2.	поточний контроль;
3.	випереджаючий контроль;
4.	заключний контроль;
5.	експертний контроль.

Тестове завдання №22

№ Відп.	<i>розробили комплексну процесуальну теорію мотивації, що включає елементи теорії очікувань і теорії справедливості ...</i>
1.	Дуглас Мак Грегор і Едвард Лоулер;
2.	Макс Вебер і Едвард Лоулер;
3.	Лайман Портер і Едвард Лоулер;
4.	Лайман Портер і Макс Вебер;
5.	Макс Вебер і Дуглас Мак Грегор.

Тестове завдання №23

№ Відп.	<i>методи, що застосовуються в умовах визначеності інформації про ситуацію прийняття рішення це ...</i>
1.	методи теорії статистичних рішень;
2.	методи теорії ігор;
3.	теоретико-ігрові методи;
4.	статистичні методи;
5.	аналітичні методи.

Тестове завдання №24

№ відп.	<i>сукупність принципів, методів і засобів управління виробництвом з метою підвищення його ефективності та збільшення прибутку це ...</i>
1.	організація;
2.	менеджмент;
3.	мотивація;
4.	контроль;
5.	управління.

Тестове завдання №25

№ відп.	<i>являє собою формально санкціоноване право впливати на поведінку підлеглих ...</i>
1.	повноваження;
2.	відповідальність;
3.	влада;
4.	вплив;
5.	загроза.

Тестове завдання №26

№ відп.	<i>повноваження, що передаються безпосередньо підлеглому і далі іншим підлеглим називають ...</i>
1.	прямими;
2.	оберненими;
3.	лінійними;
4.	штабними;
5.	функціональними.

Тестове завдання №27

№ відп.	<i>насамперед теорія людських відносин в управлінні пов'язана з іменем ...</i>
1.	Едварда Баумана;
2.	Фредерика Тейлора;
3.	Анрі Файоля;
4.	Елтона Мейо;
5.	Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №28

№ відп.	<i>класичний приклад поділу і спеціалізації праці ...</i>
1.	конверсія;
2.	конвектор;
3.	конвент;
4.	конвєєр;
5.	кондомінат.

Тестове завдання №29

№ відп.	<i>процес визначення засобів, змісту і послідовності дій для досягнення поставлених організацією цілей</i>
1.	мотивація;
2.	організація;
3.	планування;
4.	контроль;
5.	адміністрування.

Тестове завдання №30

№ відп.	Теорія адміністративного менеджменту (класична теорія) пов'язана з іменем ...
1.	Дугласа Мак Грегора;
2.	Елтона Мейо;
3.	Едварда Баумана;
4.	Анрі Файоля;
5.	Фредерика Тейлора.

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ Варіант № _____

Тестове завдання №1

№ відп.	процес забезпечення досягнення цілей організації шляхом постійного спостереження за її діяльністю та корекція відхилень, що при цьому виникають ...
1.	це функція планування;
2.	це функція організації;
3.	це функція мотивації;
4.	це функція контролю;
5.	все перераховане вище.

Тестове завдання №2

№ відп.	виконавець вірить, що той, хто має вплив, володіє спеціальними знаннями, які дозволяють задовольнити потреби виконавця — це ...
1.	влада примушення;
2.	влада прикладу;
3.	експертна влада;
4.	зразкова влада;
5.	класична влада.

Тестове завдання №3

№ відп.	складання плану завжди розглядається як ...
1.	початковий етап виробничого процесу;
2.	важливий етап процесу управління;
3.	початковий етап процесу організації виробництва;
4.	початковий етап процесу управління;
5.	кінцевий етап процесу управління.

Тестове завдання №4

№ відп.	Потреби в існуванні, спілкуванні та зростанні виокремлені в теорії ...
1.	ERG Клейтона Альдерфера;
2.	ієрархій потреб Абрахама Маслоу;
3.	потреб Девіда МакКлеланда;
4.	мотиваційної гігієни Фредеріка Герцберга;
5.	Портера-Лоулера.

Тестове завдання №5

№ відп.	Високий ступінь адаптованості до змін характерний для організацій з ...
1.	матричною організаційною структурою;
2.	дивізіональною організаційною структурою;

3.	лінійно-функціональною організаційною структурою;
4.	функціонально організаційною структурою;
5.	лінійно-штабною організаційною структурою.

Тестове завдання №6

№ відп.	<i>досліджувала фактори, що впливають на продуктивність, і методи раціональної організації робочого часу ...</i>
1.	школа наукового управління;
2.	адміністративна школа;
3.	школа людських відносин;
4.	школа науки управління (кількісна школа);
5.	школа організаційної поведінки.

Тестове завдання №7

№ відп.	<i>здатність усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки в організації це ...</i>
1.	технічні здібності;
2.	аналітичні здібності;
3.	діагностичні здібності;
4.	здатність взаємодіяти з людьми;
5.	концептуальні здібності.

Тестове завдання №8

№ відп.	<i>основні фактори впливу на процес прийняття рішень ...</i>
1.	ступінь ризику;
2.	час;
3.	ступінь підтримки колективом;
4.	особисті якості менеджера;
5.	політика організації.

Тестове завдання №9

№ відп.	<i>манера поведінки керівника стосовно підлеглих, що дозволяє вплинути на них це ...</i>
1.	стиль керівництва;
2.	вплив керівника;
3.	управління персоналом;
4.	особисті якості;
5.	все, що перераховане вище.

Тестове завдання №10

№ відп.	<i>Першим визначив менеджмент як самостійне відгалуження науки ...</i>
1.	Фредерик Тейлор;
2.	Анрі Файоль;
3.	Ліліан Гілбрет;
4.	Едвард Бауман;
5.	Генрі Гант.

Тестове завдання №11

№ відп.	<i>інструменти впливу на об'єкти управління, основа для реалізації функцій менеджменту ...</i>
1.	повідомлення;

2.	оголошення;
3.	накази;
4.	розпорядження;
5.	рішення.

Тестове завдання №12

№	<i>За широтою охопленої сфери планові</i>
відп.	<i>документи класифікують як</i>
1.	орієнтири;
2.	короткострокові;
3.	довгострокові;
4.	оперативні;
5.	стратегічні.

Тестове завдання №13

№	<i>група особистостей, які об'єднані</i>
відп.	<i>принципами, інтересами, процедурами, цінностями, а також формами повноважень і відповідальності це ...</i>
1.	бригада;
2.	команда;
3.	колектив;
4.	організація;
5.	корпорація.

Тестове завдання №14

№	<i>виконавець вірить, що той, хто має вплив,</i>
відп.	<i>має можливість задовольнити його життєві потреби</i>
1.	еталонна влада;
2.	влада, яка базується на примушенні;
3.	влада, яка базується на винагороді;
4.	експертна влада;
5.	впливова влада.

Тестове завдання №15

№	<i>процес, який починається з констатації</i>
відп.	<i>виникнення проблемної ситуації та завершення вибором дії, що усуває проблемну ситуацію це ...</i>
1.	оголошення наказу;
2.	прийняття рішення;
3.	функція кадрового менеджменту;
4.	мотивація запланованої діяльності;
5.	обґрунтування виробничого завдання.

Тестове завдання №16

№	<i>організації, що виникають і функціонують</i>
відп.	<i>спонтанно називають ...</i>
1.	формальними;
2.	неформальними;
3.	випадковими;
4.	тимчасовими;
5.	раціональними.

Тестове завдання №17

№	<i>стверджував, що існує два види</i>
відп.	<i>менеджменту персоналу, «теорії X» та</i>

	«теорії Y» ...
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №18

№ відп.	вид планів, які являють собою опис змісту дій, що вимагаються від виконавця ...
1.	правила;
2.	завдання;
3.	наряди;
4.	технологічні карти;
5.	протоколи.

Тестове завдання №19

№ відп.	для вирішення принципово нових, незвичайних рішень, таких, які важко піддаються вирішенню ...
1.	найчастіше застосовують модель Портера Лоуера;
2.	найчастіше застосовують класичну модель;
3.	найчастіше застосовують поведінкову модель;
4.	найчастіше застосовують ірраціональну модель;
5.	найчастіше застосовують математичну модель;

Тестове завдання №20

№ відп.	висока продуктивність праці пояснювалася особливими відносинами між людьми в колективі
1.	в теорії мотивації Едварда Баумана;
2.	в теорії мотивації Фредерика Тейлора;
3.	в теорії мотивації Анрі Файоля;
4.	в теорії мотивації Елтона Мейо;
5.	в теорії мотивації Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №21

№ відп.	те, що ефективність стиля керування залежить від ступеня «зрілості» виконавців (підлеглих) ...
1.	стверджується в теорії «життєвого циклу» П. Херсі;
2.	стверджується в теорії керування Р.Блейка;
3.	стверджується в теорії Y Дугласа МакГрегора;
4.	стверджується в теорії піраміди потреб Маслоу;
5.	стверджується в теорії Танненбаума-Шмідта.

Тестове завдання №22

№ відп.	незалежна формальна верифікація фінансових звітів і операційних видів діяльності організації це ...
------------	--

1.	бюджетування;
2.	аудит;
3.	аналіз беззбитковості;
4.	розрахунок коефіцієнтів платоспроможності;
5.	розрахунок коефіцієнтів ліквідності.

Тестове завдання №23

№	<i>виділив дві великі категорії, назвавши їх</i>
відп.	<i>«гігієнічні фактори» і «мотивація» ...</i>
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №24

№	<i>Оптимізацією об'єкта (чи його параметрів)</i>
відп.	<i>називається процес вибору ...</i>
1.	прийняттого варіанта з множини допустимих;
2.	узгодженого варіанта з множини допустимих;
3.	найкращого варіанта з множини допустимих;
4.	раціонального варіанта з множини допустимих;
5.	обґрунтованого варіанта з множини допустимих;

Тестове завдання №25

№	<i>сукупність дій і рішень, що приймає</i>
відп.	<i>керівництво, у процесі розробки специфічних стратегій, спрямованих на досягнення організацією мети це ...</i>
1.	встановлення мети;
2.	бізнес планування;
3.	стратегічне планування;
4.	суб'єктивне планування.
5.	обґрунтоване планування.

Тестове завдання №26

№	<i>При розробці бізнес-плану у розділі</i>
відп.	<i>«Фінансовий план» ...</i>
1.	розробляють вартісне обґрунтування бізнес проекту;
2.	передбачають усі види ризику та розміри втрат;
3.	розробляють форму власності господарства;
4.	обґрунтовуються шляхи налагодження співпраці;
5.	розробляють все перераховане вище.

Тестове завдання №27

№	<i>Зі збільшенням обсягу виробництва</i>
відп.	<i>виробнича собівартість одиниці продукції ...</i>
1.	знижується за гіперболічною залежністю;
2.	знижується за лінійною залежністю;

3.	знижується за параболічною залежністю;
4.	знижується за логарифмічною залежністю;
5.	збільшується.

Тестове завдання №28

№ відп.	<i>усуває невизначеність, безладдя, плутанину щодо роботи або повноважень ...</i>
1.	демонстраційна діяльність;
2.	розподіл повноважень;
3.	організаційна діяльність;
4.	організація формувань;
5.	принципова поведінка.

Тестове завдання №29

№ відп.	<i>Синтетичним первинним документом для аналізу роботи МТА є ...</i>
1.	операційно технологічна карта;
2.	технологічна карта
3.	обліковий лист механізатора;
4.	план-графік механізованих робіт;
5.	бізнес-план.

Тестове завдання №30

№ відп.	<i>процес обміну інформацією між двома або більше особами, що забезпечує їх взаєморозуміння — це: ...</i>
1.	специфікації;
2.	презентації;
3.	комунікації;
4.	номінації;
5.	спілкування.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

1. Вступна частина. Назва організації, її спеціалізація, організаційно-правова форма, вищий орган управління, місце перебування, час і порядок утворення.
2. Внутрішні змінні організації:
  - а) стисло описати цілі, завдання, структуру, технології, кадри досліджуваної організації; надати схему взаємозв'язку внутрішніх змінних організації;
  - б) сформулювати місію;
  - в) сформулювати основні цілі на наступний рік;
  - г) провести аналіз посадових інструкцій або положення про структурний підрозділ (на власний вибір). Копію проаналізованого документа доцільно прикласти як додаток.
3. Зовнішнє середовище організації:
  - а) опис зовнішнього середовища організації, розподіл за видами всіх факторів прямої та непрямої дії;
  - б) ілюстрація зв'язків організації із зовнішнім середовищем: на прикладі вхідного або вихідного листа навести зв'язок із зовнішнім середовищем організації;
  - в) аналіз державного регулювання діяльності конкретної організації. Закони України; накази міністерств та інших відомств, положення та інструкції; державні установи, які здійснюють регулювання діяльності закладу.
4. Організаційна структура управління:
  - а) визначте та спроєктуйте організаційну структуру управління досліджуваної організації;
  - б) проаналізуйте відповідність типу організаційної структури управління цілям і завданням організації;
  - в) вкажіть наявність ієрархічних рівнів управління;
  - г) поясніть, які існують можливості щодо удосконалення організаційної структури управління.
  - д) Аналіз планування:
  - е) наявність корпоративної стратегії;
  - ж) оперативне планування; плани одноразового використання; постійні плани; альтернативне планування;
  - з) рекомендації щодо вдосконалення системи планування в організації.
5. Керування контролюванням:
  - а) рівні контролю: операційний; фінансовий; структурний;
  - б) відповідальність за контроль;
  - в) етапи контролювання; затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання зі стандартами.
  - г) Мотивація роботи працівників:
  - д) матеріальне стимулювання праці;
  - е) моральне стимулювання праці;

- ж) використання системи винагород для мотивації праці;
  - з) впровадження системи делегування повноважень.
- 6. Комунікаційний процес:**
- а) визначити джерела інформації, необхідні для прийняття управлінського рішення;
  - б) класифікувати інформацію та документацію за повними ознаками;
  - в) побудувати комунікаційні зв'язки між керівництвом організації і робочою групою з виконання прийнятого рішення;
  - г) визначити послідовність дій з організації і проведення службової наради про хід виконання визначених завдань.

Самостійна та індивідуальна робота студентів заочної форми навчання

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.

Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту

Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах: Північноамериканська модель менеджменту; західноєвропейська модель менеджменту; японська модель менеджменту. Концептуальні моделі сучасного менеджменту. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні. Література: основна [1-5]; додаткова [6; 7-13; 23; 30; 31; 40; 47]

Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Загальні принципи менеджменту: принцип наукової обґрунтованості; принцип ефективності; принцип оптимальності; принцип постійного вдосконалення процесів та методів менеджменту; принцип плановості; принцип єдності цілей; принцип цілісності системи менеджменту; принцип морального та матеріального стимулювання праці. Принцип гнучкості організаційних структур. Організаційні принципи менеджменту. Література: основна [1; 2; 3; 5]; додаткова [5; 13; 28; 35]

Тема 3. Історія розвитку менеджменту

Концепції сучасної науки менеджменту: процесний підхід; системний підхід; ситуативний підхід. Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні. Напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту. Література: основна [1-5]; додаткова [4; 6; 9; 20; 23; 25; 26; 36]

Тема 4. Організації як об'єкти управління

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація». Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні. Література: основна [1-5]; додаткова [8; 13; 28; 35; 36]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Функції та методи менеджменту

Тема 5. Функції та технологія менеджменту

Управлінські процедури: вибір варіанта дій; визначення цілей; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість. Література: основна [1; 5]; додаткова [36; 44; 46]

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями. Література: основна [1-5]; додаткова [5; 8; 13; 29; 31; 49]

Тема 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Характеристика основних видів організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління:

лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур. Література: основна [1-5]; додаткова [13; 15; 22; 31]

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата; система винагород та премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу та морального стимулювання. Література: основна [1-5]; додаткова [5; 7; 11; 12; 13; 16; 22]

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутрішнє; незалежне; державне регулювання. Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 8; 10; 11; 13; 31]

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання». Література: основна [1; 5]; додаткова [11; 15]

Тема 11. Методи менеджменту

Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Література: основна [5]; додаткова [15]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

Тема 12. Управлінські рішення

Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Адміністративна модель ухвалення рішення. Політичні чинники в ухваленні рішення. Етика й ухвалення управлінського рішення. Групове ухвалення рішення в організаціях. Форми групового ухвалення рішення. Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 11; 15; 49]

Тема 13. Інформація та комунікації в менеджменті

Методи вдосконалення комунікацій. Методи вдосконалення міжособистісних комунікацій. Підвищення ефективності інформаційного обліку. Література: основна [1; 3; 5]; додаткова [7; 15; 31]

Тема 14. Керівництво та лідерство

Теорії лідерства. Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу. Особливості національних систем керівництва. Література: основна [1-5]; додаткова [21; 41; 47]

Тема 15. Менеджмент груп та команд

Міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Природа конфліктів. Причини конфліктів. Керування конфліктами в організаціях. Контролювання конфліктів. Заохочення конфліктів. Вирішення та обмеження конфліктів. Література: основна [1; 3; 5]; додаткова [7; 10; 29]

Тема 16. Відповідальність та етика в менеджменті

Етична поведінка як сукупність вчинків і дій людей. Причини неетичної поведінки. Заходи із забезпечення етичної поведінки. Література: основна [1; 5]; додаткова [5; 16; 44].

Тема 17. Організаційний розвиток та організаційні зміни.

Моделі процесу змін: модель Луїна; поглиблений підхід до змін. Причини опору змінам. Долання опору змінам. Ефективність менеджменту організації, критерії та методи її оцінювання. Оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів менеджменту організації. Література: основна [1; 5]; додаткова [7; 11].

8. Методи навчання

Реалізувати мету дисципліни «Основи інженерного менеджменту», яка спрямована на вивчення студентами сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі транспорту і транспортної інфраструктури, розуміння концептуальних основ системного управління в транспортних підрозділах організацій, господарств і підприємств АПК; набуття навичок і умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації, прийняття адекватних управлінських рішень можливо застосовуючи методи передачі й сприймання навчальної інформації:

1. Словесні (розповідь, бесіда, лекція);
2. Наочні (ілюстрація, демонстрація);
3. Практичні (досліди, вправи, навчально-продуктивна праця).

Логічні методи передачі і сприймання інформації:

1. Індуктивні;
2. Дедуктивні;
3. Аналітичні, синтетичні, аналітико-синтетичні.

Методи стимулювання самостійного мислення:

1. Репродуктивні;
2. Проблемно-пошукові;
3. Особистісно-розвивальні.

Методи самостійної роботи:

1. Робота з навчально-науковою книгою, самостійна письмова робота, лабораторна робота;
2. Робота під керівництвом викладача, включаючи й роботу з лабораторним обладнанням;
3. Самостійна робота студентів (в інтернеті, з книгою, письмова, лабораторна, виконання індивідуальних завдань).

При проведенні лекцій лектор використовує презентації, деякі з них можна побачити на сторінці дисципліни «Основи інженерного менеджменту» в системі Moodle.

9. Методи контролю

Контроль знань студентів реалізується за рахунок виконання ними модульних робіт та проведення підсумкового тестового контролю.

Форми проведення проміжної атестації засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляється лектором дисципліни і затверджується кафедрою у вигляді:

- тестування;
- письмової контрольної роботи.

Контрольна робота з дисципліни «Основи інженерного менеджменту» виконується відповідно до навчального плану з напряму підготовки 6.100102 – «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва».

Головною метою контрольної роботи є контроль професійно-орієнтованих знань з дисципліни «Основи інженерного менеджменту», набутих під час самостійного опрацювання літератури та нормативно-правових актів, аналізу діяльності організації, в якій працює студент-заочник. Це має максимально наблизити теоретичний курс до практичної діяльності, що є особливо важливим для працюючих студентів.

З питань виконання та оформлення контрольної роботи передбачене індивідуальне консультування, яке можна отримати у викладача на кафедрі технічного сервісу та інженерного менеджменту відповідно до графіка консультацій або за телефоном 527-88-53.

Загальні вимоги. Контрольну роботу слід виконувати на аркушах паперу А4 державною мовою. Сторінки необхідно пронумерувати.

Завдання виконується на основі аналізу діяльності організації, в якій працює студент.

Оцінювання виконання завдань. Під час перевірки контрольної роботи викладач особливу увагу звертатиме на те, як студент розуміє зміст навчальної дисципліни «Основи інженерного менеджменту», його здатність пов'язати категорії і теорії навчальної дисципліни з реаліями конкретної організації, підприємства чи установи, а також уміння систематизувати матеріал та чітко викладати власні думки. Серед зазначених критеріїв оцінювання найважливішим є здатність до практичного застосування знань в конкретних ситуаціях.

Перевіряючи якість виконання індивідуального завдання контрольної роботи, викладач оцінюватиме зміст й оформлення роботи за наступними критеріями:

- 1) ґрунтовність відповіді на поставлені запитання, яка свідчить про рівень опанування теоретичним матеріалом;
- 2) розуміння категорій навчальної дисципліни «Основи інженерного менеджменту», що виявляються у власному викладенні матеріалу, а також у відповідно підібраних прикладах з діяльності організації;
- 3) уміння коментувати наведені ілюстрації (або реальні документи установ чи організацій);
- 4) оформлення роботи (структура, заголовки, посилання тощо).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

Шкала оцінювання рейтингу студента (слухача) під час поточного тестування та самостійної роботи

Поточне тестування та самостійна робота																						
Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2								Змістовний модуль 3						Підсумковий тест (залік)	Сума	
T1	T2	T3	T4	Тест	Сума	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Тест	Сума	T12	T13	T14	T15	Тест			Сума
15	20	15	20	30	100	10	10	10	10	10	10	10	30	100	17	18	17	18	30	100	30	100

Примітка:

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

11. Методичне забезпечення

1. Мельник І.І., Бондар С.М. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять із дисципліни «Основи інженерного менеджменту». Ніжин.: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2012 – 80 с.: іл.
2. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. — К.: Академвидав, 2003. — 416 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гріффін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник / Наук. ред. В. Яцура, Д. Олесневич. — Львів: БаК, 2001. — 624 с.
2. Завадський Й. С. Менеджмент — 2-ге. вид. — К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, Т.1. — 542 с.
3. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. — К.: МАУП, 2003. — 152 с.
4. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник. — К.: Академвидав, 2003. — 608 с.
5. Калетнік Г.М., Мельник І.І., Бондар С.М та ін., всього 5 осіб. Інженерний менеджмент. Навчальний посібник. Затверджено Міністерством аграрної політики України як навчальний посібник. (лист № 18 22 13/923 від 28.12.09 р.) Вінниця: ПП РВВ ВНАУ-ПП Балюк., 2010. – 318 с.: іл. 318/96

Допоміжна

1. Абчук В. А. Азбука менеджмента. — СПб.: Союз, 1998. — 272 с.
2. Азбука менеджмента: Учеб.-метод. пособие: В 2 кн. — Ужгород: Закарпатская шк. менеджеров, 1995. — Кн. 1. — 397 с.
3. Азбука менеджмента: Учеб.-метод. пособие: В 2 кн. — Ужгород: Закарпатская шк. менеджеров, 1995. — Кн.2. — 385 с.

4. Аникин Б. А. Высший менеджмент для руководителя: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 136 с.
5. Бодди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента / Под ред. Ю. Н. Каптуревского: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1999. — 816 с.
6. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи. — К.: Основи, 2001. — 349 с.
7. Бусыгин А. В. Эффективный менеджмент: Учебник. — М.: Финпресс, 2000. — 1056 с.
8. Вершигора Е. Е. Менеджмент: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1999. — 256 с.
9. Вейл Н. Искусство менеджмента. Новые идеи для мира хаотических перемен. — М.: Новости, 1993. — 244 с.
10. Веснин В. Р. Основы менеджмента: Учебник. — 2-е изд. — М.: Ин-т международного права и экономики; ТРИАДА, — 384 с.
11. Виханский О. С., Наумов А. И. Менеджмент: Учебник. — 3-е изд. — М.: Гардарики, 1998. — 528 с.
12. Галькович Р. С., Набоков В. И. Основы менеджмента. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 189 с.
13. Герчикова И. Н. Менеджмент: Учебник = Management: Text-book. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1997. — 501 с.
14. Гительман Л. Д. Преобразующий менеджмент: Лидерам реорганизации и консультантам по управлению: Учеб. пособие. — М.: Дело, 1999. — 496 с.
15. Глухов В. В. Менеджмент: Учебник. — СПб.: Спец. лит., 700 с.
16. Дафт Р. Л. Менеджмент = Management. — СПб.: Питер, 832 с.
17. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке: Пер. с англ.: Учеб. пособие. — М.: Вильямс, 2000. — 272 с.
18. Друкер П. Ф. Практика менеджмента: Пер. с англ.: Учеб. пособие. — М.: Вильямс, 2000. — 398 с.
19. Друкер П. Ф. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения. — М.: Фаир-Пресс, 1998. — 288 с.

20. Дункан Д. У. Основопологаюшие идеи в менеджменте: уроки основоположников. — М.: БЕК, 1995. — 486 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuu.gov.ua/>
2. <http://www.management.com.ua/>
3. <http://www.management.com.ua/glossary/>
4. <http://www.management.com.ua/books/?topic=10>
5. http://www.management.com.ua/links/links.php?topic_id=11
6. http://www.management.com.ua/links/links.php?topic_id=19

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Основи інженерного менеджменту»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	Спеціальність – 275 Транспортні технології (автомобільний транспорт)
Освітня програма	Транспортні технології (скорочений термін навчання)
Рік навчання, семестр	третій, другий
Форма навчання	денна
Кількість кредитів ЄКТС	4
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Шимко Любов Сергіївна

Контактна інформація лектора (e-mail) shymko@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=929>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Курс дисципліни «Основи інженерного менеджменту» для студентів інженерних спеціальностей ґрунтується на трьох основних елементах:

- управлінських аспектах фундаментальних суспільних наук, у межах яких досліджуються проблеми управління виробництвом (економічна теорія, філософія, макроекономіка), а також наук, що досліджують загальні закони управління;
- конкретних науках про окремі сторони і функції управління (економіка підприємств, комерційна діяльність, маркетинг та ін.);
- теорії інженерного менеджменту, яка досліджує власні закономірності управління діяльністю інженерно-технічної служби села і аграрних сервісних підприємств (машиновикористання, машинозабезпечення, технічний сервіс та ін.).

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
другий семестр				
Модуль 1				
Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління				

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту	Лекції – 2 год.	Розуміти сутність категорій «управління» та «менеджменту». Виокремлювати інженерний менеджмент як систему наукових знань та як мистецтво управління. Усвідомлювати, що менеджери та підприємці — ключові фігури ринкової економіки. Оцінювати інструменти менеджменту: ієрархія; організаційна культура; ринок. Виокремлювати сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність та існуючі парадигми менеджменту.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	4
Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Володіти законами та закономірностями менеджменту. Розуміти вплив об'єктивних економічних законів, законів соціології, психології, кібернетики та інших наук на менеджмент. Аналізувати систему закономірностей менеджменту. Знати сутність, природу та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Обґрунтовувати загальні принципи менеджменту: принцип наукової	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	4

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		обґрунтованості; принцип ефективності; принцип оптимальності; принцип постійного вдосконалення процесів та методів менеджменту; принцип плановості; принцип єдності цілей; принцип цілісності системи менеджменту; принцип морального та матеріального стимулювання праці. Принцип гнучкості організаційних структур.		
Тема 3. Історія розвитку менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Розуміти передумови виникнення науки управління. Виокремлювати класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична школа управління; школа людських стосунків; школа виробничої демократії; школа поведінкових наук. Аналізувати особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту. Виокремлювати концепції сучасної науки менеджменту: процесний підхід; системний підхід; ситуативний підхід. Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні. Знати напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	4

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 4. Організації як об'єкти управління	Лекції – 2 год.	Виокремлювати поняття організації. Розуміти сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Знати складові категорії «організація». Розрізняти внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних та зовнішнє середовище організації. Оцінювати фактори зовнішнього середовища. Знати еволюцію організації та концепції життєвого циклу організації та класифікацію виробничо-господарських організацій. Розуміти, що підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	4
Модуль 2 Функції та методи менеджменту				
Тема 5. Функції та технологія менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 3 год. Самостійна робота – 6 год.	Розуміти поняття функцій менеджменту. Знати функції менеджменту як види управлінської діяльності. Функції організації. Функції та процес менеджменту. Розрізняти механізми менеджменту. Виокремлювати процес управління як сукупність	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	4

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Усвідомлювати мету управлінського процесу, його учасників, предмет, засоби здійснення. Оцінювати управлінські процедури: вибір варіанта дій; визначення цілей; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок. Знати особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість.		
Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Розуміти сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікувати різновиди планів організації. Виокремлювати етапи процесу планування: визначати місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		<p>організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.</p>		
<p>Тема 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту</p>	<p>Лекції – 2 год.</p>	<p>Розуміти сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Командний ланцюжок. Владні повноваження, обов'язки, відповідальність. Норма керованості. Централізація та децентралізація. Оволодіти процесом делегування повноважень та відповідальності. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Характеризувати основні види організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Володіти функціональним та цільовим підходом до формування організаційної структури</p>	<p>Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»</p>	<p>5</p>

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту	Лекції – 2 год.	менеджменту. Розуміти поняття мотивування як функції менеджменту. Знати теорії мотивування: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двочинникова теорія Ф. Герцберга, теорії Х та У Д.Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей). Володіти мотиваційними засоби менеджера. Аналізувати сучасні системи та форми стимулювання праці. Розрізняти методи соціального впливу та морального стимулювання.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5
Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту	Лекції – 2 год.	Читко розуміти поняття контролю та його місце в системі управління. Формулювати завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; долання складних організаційних проблем; мінімізація витрат. Виокремлювати типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль. Знати етапи контролювання: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		показників виконання за стандартами; коригування. Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутріфірмове; незалежне; державне регулювання.		
Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту	Лекції – 2 год.	Розуміти поняття регулювання та його місце в системі управління. Знати функції менеджменту «оперативне регулювання».	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5
Тема 11. Методи менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Володіти загальними особливостями методів менеджменту. Вміти класифікувати методи менеджменту. Розуміти взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. Знати економічні методи менеджменту. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5
Модуль 3 Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту				
Тема 12. Управлінські рішення	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Розуміти сутність управлінських рішень. Знати типи управлінських рішень. Умови прийняття	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни	5

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		<p>управлінських рішень: ухвалення рішень за умов визначеності; ухвалення рішень в умовах ризику; ухвалення рішення за умов невизначеності. Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення: виявлення та визначення ситуації, що потребує вирішення; визначення варіантів; оцінка варіантів; вибір оптимального варіанта; впровадження обраного варіанта; оцінка результатів. Вирізняти поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Виокремлювати адміністративну модель ухвалення рішення. Формулювати політичні чинники в ухваленні рішення. Розуміти поняття групового ухвалення рішення в організаціях та форми групового ухвалення рішення.</p>	«Основи інженерного менеджменту»	
Тема 13. Інформація та комунікації в менеджменті	Лекції – 2 год.	<p>Розуміти, що це інформація, її сутність та значення в інженерному менеджменті. Класифікувати види інформації. Вимоги щодо інформації. Особливості надходження, утворення і використання інформації на рівнях менеджменту. Носії, операції та</p>	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		<p>процедури оброблення інформації у процесі менеджменту. Поняття і характеристика комунікацій. Комунікативний процес, його елементи та етапи. Різновиди комунікацій. Комунікації між організацією та середовищем. Міжрівневі комунікації в організації. Комунікації між керівником та підлеглими. Комунікації між керівником та робочою групою. Поняття про трансакції. Методи вдосконалення комунікацій. Методи вдосконалення міжособистісних комунікацій. Підвищення ефективності інформаційного обліку.</p>		
Тема 14. Керівництво та лідерство	Лекції – 2 год.	<p>Засвоїти поняття та загальні характеристика керівництва. Типи керівників. Виокремлювати керівництво як об'єднувальну функція менеджменту. Розуміти взаємозв'язок загальних функцій менеджменту і функцій керівника. Основи керівництва: вплив; лідерство; влада.</p>	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		Влада в менеджменті. Види та баланс влади. Форми влади керівника. Природа лідерства та його складові. Типологія лідерів. Теорії лідерства. Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу.		
Тема 15. Менеджмент груп та команд	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 2 год. Самостійна робота – 4 год.	Розрізняти групи і команди в організаціях. Знати типи груп і команд: функціональна група; неформальна група; цільова група. Причини об'єднання людей у групи та команди: особисті зацікавлення; діяльність груп; мета групи; потреба належності; вигода. Аналізувати стадії розвитку груп і команд. Характеризувати групи і команд за структурою обов'язків. Розуміти норми поведінки. Згуртованість. Формальне та неформальне лідерство. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Природа конфліктів. Причини конфліктів. Керування конфліктами в організаціях. Контролювання конфліктів.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи інженерного менеджменту»	5
Всього за 2 семестр				70
Залік				30

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Розрахункові роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Розрахункові роботи, індивідуальні завдання повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано